

HET GEBRUIK VAN OPBRENGSTTABELLEN VOOR DE BEOORDELING VAN DE BEHANDELING VAN ONZE HOUTOPSTANDEN

[566]

De opbrengsttabellen — of misschien kunnen we beter spreken van productietabellen — geven ons algemene cijfers voor de normale ontwikkeling van gelijkjarige opstanden onder verschillende groeiomstandigheden. Als regel gelden de tabellen van één bepaalde houtsoort en de groeiomstandigheden zijn ingedeeld in groeiklassen. De gegevens die men in de tabellen bij verschillende leeftijden vindt, zijn de volgende: aantal stammen en grondvlak per hectare, gemiddelde diameter op borsthoogte, gemiddelde hoogte (of opperhoogte) en houtmassa per hectare. Daarnaast vindt men cijfers voor dunningen.

De productietabellen onderstellen normaal behandelde opstanden en de vraag is daarbij dus dadelijk: wat verstaat men onder een normaal behandelde opstand? Hierover is verschil van inzicht mogelijk. En bij het gebruik van de tabellen is men dus wel gebonden aan het inzicht, dat de samenstellers over een goede behandeling hebben. Zijn zij voorstanders van een sterke dunning, dan zal het aantal stammen per hectare kleiner zijn dan in het geval de samenstellers een voorzichtige dunning als normaal beschouwen. Daarentegen zal de gemiddelde diameter op borsthoogte in het eerste geval groter zijn dan in het tweede.

De groeiomstandigheden spelen een belangrijke rol, zodat men bijvoorbeeld in Nederland geen productietabellen kan gebruiken, die voor het noorden van Zweden bestemd zijn. Gelukkig hebben we in de loop der jaren voor de belangrijkste naaldhoutsoorten in Nederland opbrengsttabellen gekregen en wel:

groveden : Grandjean en Stoffels; N.B.T. 27 (9) 1955 (215—231);
douglas : van Laar en van Soest; N.B.T. 30 (4) 1958 (118—129);
japanse lariks: van Soest; N.B.T. 26 (11) 1954 (281—286).

De productietabellen kunnen we voor verschillende doeleinden gebruiken, maar wij willen ons hier beperken tot het gebruik van deze cijfers om na te gaan in hoeverre een bepaalde opstand afwijkt van hetgeen de samenstellers van de tabellen als normaal beschouwen. Om dit te kunnen doen moeten we allereerst vaststellen, in welke groeiklasse de opstand valt. We kennen de leeftijd en we kunnen nu bijvoorbeeld bij een grovedennenopstand de boom uitzoeken met ongeveer de gemiddelde doorsnede op borsthoogte en daarvan de lengte bepalen. Wil men het nauwkeuriger doen, dan kan men wat doorsneden meten, maar veel maakt dit in dit geval niet uit. Ook kan men de hoogte niet van een enkele boom van de gemiddelde doorsnede bepalen, maar men kan er drie of vier nemen. We krijgen zo een cijfer voor de gemiddelde hoogte van het grovedennenbos.

Wanneer we de leeftijd dus weten en de gemiddelde hoogte op eenvoudige wijze hebben bepaald, dan kunnen we de groeiklasse vinden.

Veelal hebben de samenstellers van de opbrengsttabellen hiervoor nog een grafiek toegevoegd; dit maakt het vaststellen van de groeiklasse nog eenvoudiger. Is de leeftijd van onze dennenopstand 40 jaar en de gemiddelde hoogte 13,5 meter, dan vinden we, dat de opstand tussen de groeiklassen II en III in ligt.

We gaan nu eerst de gegevens van de tabellen bezien. Groeiklasse II geeft aan, dat we normaal bij 40 jaar 1310 stammen per hectare mogen verwachten en groeiklasse III geeft 1580 stammen aan. Aangezien onze opstand tussen de klassen II en III in ligt, zou dit voor ons geval ongeveer 1450 stammen per hectare zijn. Bij een telling van het aantal stammen van de werkelijke opstand vinden we echter 1750 stammen per hectare. Dit moet dan bij ons de vraag doen opkomen, of we niet achter zijn met onze dunning.

De samenstellers van productietabellen hebben een bepaald inzicht in de behandeling van de opstanden en zij zijn bij het samenstellen van deze tabellen van deze visie uitgegaan. Dit inzicht kan afwijken van het onze en dat is op zichzelf niets bijzonders. We moeten daarom de cijfers van de tabellen niet bij voorbaat als de enig juiste en ons inzicht als de foute visie bestempelen, maar we moeten de gegevens van de tabellen als toetsing gebruiken en als die cijfers afwijken van die van onze eigen opstanden, dan moeten we ons afvragen of we op de goede weg zijn.

Zijn we van mening, dat het bos toch wel te dicht staat, dan moeten we de dunning in de komende jaren langzaam gaan versterken, dus wat meer gaan vellen, dan de opbrengsttabel aangeeft. Het is vaak gevaarlijk een grote achterstand in eens in te halen, maar we kunnen dit ook geleidelijk doen. Zijn we echter niet zeker, hoe we verder moeten gaan en ontbreekt ons hieromtrent de ervaring, dan wordt het tijd een deskundige om voorlichting te vragen.

De behandeling van onze houtopstanden en met name de dunning is van grote betekenis voor de rentabiliteit van het bos. De opbrengst- of productietabellen kunnen dienstig zijn om onze eigen inzichten te toetsen. Te weinig wordt dit middel ter hand genomen, hoewel het in de praktijk zeer bruikbaar kan zijn.

Mededeling afdeling Voorlichting Staatsbosbeheer.